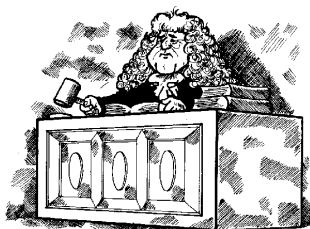

EUROPEJSKA KONWENCJA O WYKONYWANIU PRAW DZIECKA

**Konwencja dotyczy udziału dzieci
w postępowaniach przed organem sądowym.
Podstawą (zawartą w preambule Konwencji)
jest Rekomendacja nr 1121 (1990)
Zgromadzenia Parlamentarnego o prawach dzieci.**

ROZDZIAŁ I. Zakres i przedmiot Konwencji oraz definicje

Art 1. Zakres zastosowania i przedmiot Konwencji.

1) Konwencja ma zastosowanie do dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia.

2) Celem Konwencji jest: - promowanie wykonywania praw dzieci,

- przyznanie im uprawnień procesowych oraz ułatwienie ich wykonywania w interesie dobra dziecka, poprzez zapewnienie, aby dzieci osobiście albo za pośrednictwem innych osób lub organów mogły być informowane i upoważnione do uczestniczenia w dotyczących ich postępowaniach przed organem sądowym.

3) za postępowanie dotyczące dzieci uważa się postępowanie w sprawach rodzinnych, m.in. dotyczące wykonywania odpowiedzialności rodzicielskiej, a w szczególności w sprawie miejsca pobytu dziecka i prawa do styczności z nim.

4) Każde Państwo powinno określić co najmniej 3 rodzaje spraw rodzinnych, do których stosowana będzie Konwencja.

5) Każda ze Stron, w formie oświadczenia, może określić inne rodzaje spraw rodzinnych, do których Konwencja ma mieć zastosowanie albo przekazać informacje dotyczące stosowania art. 5, 9.2, 10.2 i 11.

6) Konwencja nie stoi na przeszkodzie stosowaniu przez Strony korzystniejszych zasad dla promowania i wykonywania praw dzieci.

Art 2. Definicje. Dla celów niniejszej Konwencji:

a) wyrażenie "*organ sądowy*" oznacza sąd lub organ administracji mający takie same kompetencje;

b) wyrażenie "*osoby, na których ciąży odpowiedzialność rodzicielska*" oznacza rodziców lub inne osoby albo organy upoważnione do wykonywania w części lub w

całości odpowiedzialności rodzicielskiej;

c) wyrażenie "*pełnomocnicy*" oznacza osoby takie jak adwokaci i organy wyznaczone do działania przed organem w imieniu dzieci,

d) wyrażenie "*właściwe informacje*" oznacza informacje odpowiednie ze względu na wiek i rozeznanie dzieci, których należy im udzielić, aby umożliwić w pełniejszy sposób wykonywanie ich praw, chyba że byłoby to sprzeczne z ich dobrem.

ROZDZIAŁ II. Środki procesowe dla promowania wykonywania praw dzieci

A. PRAWA PROCESOWE DZIECI

Art. 3. Prawo do bycia informowanym i do wyrażania swoich opinii w toku postępowania.

a) do otrzymania wszystkich właściwych informacji;

b) do pytania go o zdanie i do wyrażania swojego stanowiska;

c) do informacji o ewentualnych skutkach jego stanowiska oraz o ewentualnych skutkach każdej decyzji.

Art. 4. Prawo do żądania wyznaczenia specjalnego pełnomocnika.

Art. 5. Inne możliwe prawa procesowe.

a) do żądania pomocy wskazanych przez nie osób, które mogłyby ułatwić im wyrażanie stanowisk,

b) do żądania, osobiście lub za pośrednictwem innych osób lub instytucji, wyznaczenia osobnego pełnomocnika, jeżeli to stosowne adwokata.

c) do ustanowienia własnego pełnomocnika,

d) do korzystania ze wszystkich lub niektórych praw strony w takich postępowaniach.

B. ZADANIA ORGANÓW SĄDOWYCH

Art 6. Proces podejmowania decyzji. Organ sądowy przed podjęciem decyzji powinien:

- a) rozważyć, czy ma wystarczające informacje, aby podjąć decyzję zgodną z dobrem dziecka, a jeżeli jest to konieczne żądać dodatkowych informacji,
- b) w sprawach dzieci uznanych według prawa wewnętrznego za mające wystarczające rozeznanie:
  - upewnić się, czy dziecko otrzymało wszystkie istotne informacje;
  - w stosownych przypadkach, jeżeli to niezbędne - nieformalnie, zasięgnąć opinii dziecka osobiście lub za pośrednictwem innych osób lub instytucji, w sposób odpowiedni do rozpoznania dziecka, chyba że byłoby to oczywiście sprzeczne z jego dobrem;
  - umożliwić dziecku przedstawienie jego stanowiska;
- c) uwzględnić w odpowiedni sposób stanowisko wyrażone przez dziecko.

Art. 7. Obowiązek szybkiego działania ...w celu uniknięcia nieuzasadnionej zwłoki. Niezbędne jest istnienie przepisów zapewniających bezzwłoczne wykonanie orzeczeń. W przypadkach pilnych organ sądowy powinien mieć, jeśli jest to stosowne, prawo zarządzenia natychmiastowego wykonania decyzji.

Art. 8. Wszczęcie sprawy z urzędu. ... organ sądowy powinien mieć prawo do wszczęcia sprawy z urzędu ... jeżeli poważnie zagrożone jest dobro dziecka.

Art. 9. Ustanawianie pełnomocników. Kiedy osoby na których ciąży odpowiedzialność rodzicielska nie mogą reprezentować dziecka ze względu na konflikt ich interesów z interesami dziecka, organ sądowy powinien mieć prawo do wyznaczenia specjalnego pełnomocnika reprezentującego dziecko w postępowaniach,

C. ZADANIA PEŁNOMOCNIKÓW

Art. 10. 1) Pełnomocnik powinien:

- a) dostarczyć dziecku wszystkich informacji, jeżeli uznane jest ono za mające wystarczające rozeznanie;
- b) dostarczyć dziecku wyjaśnień dotyczących ewentualnych skutków jego stanowiska i czynności dokonywanych przez pełnomocnika, jeżeli uznane jest ono za mające wystarczające rozeznanie,

c) określić stanowisko dziecka i przedstawić je organowi sądowemu.

2) Państwa-strony rozważą możliwość rozszerzenia postanowień ust.1 na osoby, na których ciąży odpowiedzialność rodzicielska.

D. ROZSZERZONE STOSOWANIE NIEKTÓRYCH POSTANOWIEŃ

Art. 11. Państwa-strony rozważą rozszerzenie stosowania postanowień art. 3, 4 i 9 na dotyczące dzieci postępowania przed innymi organami albo na dotyczące dzieci sprawy, które nie są przedmiotem postępowania.

E. ORGANY KRAJOWE

Art. 12. 1) Państwa-strony powinny wspierać promowanie i wykonywanie praw dzieci poprzez instytucje,

2) Zadaniem tymi są:

- a) formułowanie propozycji umacniania prawa odnoszącego się do wykonywania praw dzieci,
- b) wydawanie opinii do projektów aktów prawnych dotyczących wykonywania praw dzieci,
- c) dostarczanie ogólnych informacji dotyczących wykonywania praw dzieci środkom masowego przekazu, opinii publicznej oraz osobom i instytucjom zajmującym się problematyką związaną z dziećmi,
- d) badanie opinii dzieci i przekazywanie im stosownych informacji.

F. INNE ZAGADNIENIA

Art. 13. Mediacja i inne metody rozwiązywania sporów. Państwa-strony powinny popierać wprowadzanie mediacji oraz innych form rozstrzygania sporów, a także korzystanie z tych metod w celu doprowadzenia do ugody we właściwych rodzajach spraw, określonych przez Państwo.

Art. 14. Prawo do pełnomocnika z urzędu i doradztwa prawnego. Jeżeli przepisy prawa wewnętrznego przewidują prawo do pełnomocnika z urzędu oraz bezpłatnego doradztwa prawnego, przepisy te mają zastosowanie w przypadkach, o których mowa w art. 4 i 9.

Art. 15. Stosunek do innych aktów prawa międzynarodowego. Niniejsza Konwencja nie

ogranicza stosowania żadnego innego aktu prawa międzynarodowego dotyczącego szczegółowych kwestii związanych z ochroną dzieci i rodziny, którego stroną jest lub będzie Państwo-strona niniejszej Konwencji.

ROZDZIAŁ III. Stały Komitet

Art. 16. Powołanie i zadania Stałego Komitetu. Stały Komitet rozpatruje problemy wynikające z Konwencji. Może on w szczególności:

- a) rozważać zagadnienia związane z interpretacją lub wykonywaniem Konwencji; wnioski mogą przyjąć formę zaleceń; zalecenia te przyjmuje się większością 3/4 głosów;
- b) wносить propozycje zmian zgłoszone w trybie art. 20,
- c) zapewniać doradztwo i pomoc instytucjom wewnątrzpaństwowym oraz popierać międzynarodową współpracę pomiędzy tymi instytucjami.

Art. 17. 1) Każda ze Stron może być reprezentowana w Stałym Komitecie przez jednego lub więcej delegatów. Każde Państwo-strona ma jeden głos.

2) Każde Państwo nie będące Stroną Konwencji może być reprezentowane na posiedzeniach Stałego Komitetu w charakterze obserwatora.

3) Stały Komitet może zaprosić w charakterze obserwatora na swoje posiedzenia następujące podmioty:

- każde Państwo nie wymienione powyżej w ust. 2;
- Komitet Praw Dziecka Narodów Zjednoczonych;
- Wspólnotę Europejską;
- międzynarodową instytucję rządową;
- międzynarodową instytucję pozarządową, która wykonuje zadania określone w art.11 ust. 2;
- krajową instytucję rządową bądź pozarządową, która wykonuje zadania określone w art.11 ust. 2

4) Stały Komitet może wymieniać informacje z organizacjami zajmującymi się wykonywaniem praw dzieci.

Art. 18. Posiedzenia. 1) Sekretarz Generalny Rady Europy zwołuje posiedzenie Stałego Komitetu na koniec trzeciego roku następującego po dniu wejścia w życie Konwencji oraz, z własnej inicjatywy, w każdym późniejszym terminie,

2) Stały Komitet może podejmować decyzje,

jeżeli na posiedzeniu są obecni przedstawiciele co najmniej połowy Państw-stron,

3) decyzje Stałego Komitetu bądź podejmowane zwykłą większością głosów,

4) Stały Komitet sporządzi regulamin swojej działalności, jak również regulaminy działalności komitetów powoływanych przez niego do poszczególnych zadań na mocy niniejszej Konwencji.

Art. 19. Sprawozdania Stałego Komitetu. Po każdym posiedzeniu Stały Komitet prześle Państwom-stronom i Komitetowi Ministrów Rady Europy sprawozdanie z dyskusji i z podjętych na posiedzeniu decyzji.

ROZDZIAŁ IV. Zmiany Konwencji

Art. 20. Zmiany Konwencji.

1) Każdą zmianę Konwencji proponowaną przez Stronę bądź przez Stały Komitet przedstawia się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, który przekazuje ją, co najmniej 2 miesiące przed posiedzeniem Stałego Komitetu, Państwom członkom Rady Europy, wszystkim Sygnatariuszom, Stronom, wszystkim Państwom, które zaproszono do podpisania Konwencji oraz każdemu Państwu albo Wspólnocie Europejskiej, zaproszonym do przystąpienia do Konwencji,

2) Stały Komitet bada proponowane zmiany i przedkłada tekst zaakceptowany większością 2/3 głosów do zatwierdzenia Komitetowi Ministrów. Po zatwierdzeniu, tekst ten przekazuje się Stronom do zaakceptowania.

3) Zmiany wejdą w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu jednego miesiąca od dnia, w którym wszystkie Strony poinformowały Sekretarza Generalnego o zaakceptowaniu tych zmian.

ROZDZIAŁ V. Postanowienia końcowe

Art. 21. Podpisanie, ratyfikacja i wejście w życie. 1) Konwencja jest otwarta do podpisu dla Państw biorących udział w jej opracowaniu (członków Rady Europy, a także dla Państw nie będących jej członkami),

2) Konwencja podlega ratyfikacji, akceptacji lub zatwierdzeniu; dokumenty składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy,

3) Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu trzech miesięcy od dnia, w którym 3 Państwa, w tym co najmniej 2 Państwa

członkowskie Rady Europy, wyraziły zgodę na związanie się Konwencją, zgodnie z postanowieniami ust. 2.

4) W stosunku do innych Sygnatariuszy, którzy następnie wyrażą wolę związania się Konwencją, wejdzie ona w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia złożenia dokumentów.

Art. 22. Państwa nie będące członkami Rady Europy i Wspólnota Europejska.

1) Po wejściu w życie Konwencji, Komitet Ministrów Rady Europy, po porozumieniu się ze Stronami, może zaprosić do przystąpienia do Konwencji każde Państwo nie będące członkiem Rady Europy, które nie brało udziału w przygotowaniu Konwencji, jak również Wspólnotę Europejską, podejmując decyzję w tym przedmiocie większością głosów, przy jednomyślnej zgodzie przedstawicieli Umawiających się Stron, uprawnionych do zasiadania w Komitecie Ministrów.

2) W stosunku do Państw przystępujących oraz do Wspólnoty Europejskiej Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia złożenia Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy dokumentów przystąpienia.

Art. 23. Zakres terytorialny. 1) Każde Państwo, w chwili podpisania lub składania dokumentów, może określić zakres terytorialny obowiązywania Konwencji.

2) Każda ze Stron może, w drodze oświadczenia do Sekretarza Generalnego Rady Europy, rozszerzyć stosowanie Konwencji na wszystkie inne terytoria, za których stosunki międzynarodowe jest odpowiedzialna albo w których imieniu może podejmować zobowiązania. W stosunku do takiego terytorium Konwencja wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia otrzymania oświadczenia przez Sekretarza Generalnego.

3) Każde oświadczenie złożone stosownie do ustępów poprzedzających może być cofnięte przez notyfikację skierowaną do Sekretarza Generalnego. Cofnięcie wywiera skutek pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Art. 24. Zastrzeżenia. Składanie jakichkolwiek zastrzeżeń do postanowień Konwencji nie jest dopuszczalne.

Art. 25. Wypowiedzenie.

1) Każda ze Stron może wypowiedzieć

Konwencję w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy.

2) Wypowiedzenie wywiera skutek pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.

Art. 26. Zawiadomienie. Sekretarz Generalny Rady Europy informuje Państwa członkowskie Rady, wszystkich Sygnatariuszy, każdą ze Stron, inne Państwa i Wspólnotę Europejską, które zaproszono do przystąpienia do Konwencji:

- a) o każdym podpisaniu Konwencji,
- b) o złożeniu dokumentu ratyfikacyjnego, akceptacji, zatwierdzenia bądź przystąpienia,
- c) o terminie wejścia w życie niniejszej Konwencji zgodnie z postanowieniami art. 21 i 22,
- d) o zmianach wprowadzonych do Konwencji na mocy art. 20 i o dacie ich wejścia w życie,
- e) o oświadczeniach złożonych na mocy postanowień art. 1 i 23,
- f) o każdym wypowiedzeniu złożonym zgodnie z postanowieniami art. 25,
- g) o każdej innej czynności, zawiadomieniu lub informacji odnoszącej się do niniejszej Konwencji.